

Pagalbinio apvaisinimo įstatymo projekto nuostatos diskriminuoja onkologinėmis bei paveldimomis ligomis sergančius pacientus

Pagalbinio apvaisinimo įstatymo, kurio projektas Lietuvoje rengiamas jau daugiau nei dešimt metų, pagrindinis tikslas turėtų būti padėti žmonėms susilaukti vaikų. Gruodžio 15 d. Lietuvos Respublikos Seime bus svarstomas Pagalbinio apvaisinimo įstatymo projektas Nr. XIP-2502, kuriame dalis nuostatų ne tik neatsižvelgia į šiuolaikinės medicinos pažangą, bet ir diskriminuoja onkologinėmis bei paveldimomis ligomis sergančiuosius bei jų artimuosius.

Dėmesį į tai atkreipia onkohematologinių ligonių bendrija „Kraujas“, Lietuvos vaikų vėžio asociacija „Paguoda“, Huntingtono ligos asociacija, Lietuvos sergančiųjų genetinėmis nervų-raumenų ligomis asociacija „Sraunija“.

Kraujo vėžys dėka inovatyvių gydymo būdų neretai yra išgydoma liga. Jaunų, vaisingo amžiaus pacientų pasveikimo tikimybė šiai dienai yra itin didelė.

„Gelbėjant gyvybę gydymas chemoterapija bei radioterapija neretai pažeidžia vaisingumą, todėl pasveikę ir grįžę į įprastą gyvenimo ritmą buvę pacientai negali susilaukti vaikų. Pagalbinio įstatymo projekte yra ribojamas lytinių ląstelių saugojimo terminas bei uždrausta lytinių ląstelių donorystė, kurios pagalba pagiję ir sukūrę šeimas onkologiniai pacientai galėtų susilaukti vaikų“, – pabrėžė I. Drėgvienė.

Lietuvoje per metus onkologinėmis ligomis suserga per 100 vaikų, o per pastarąjį dešimtmetį pacientų išgyvenamumas vis gerėja ir siekia 85 proc. Šiuo metu svarstomo įstatymo projekte uždrausta paaugliams išsisaugoti lytines ląsteles. Jaunų suaugusių lytines ląsteles leidžiama saugoti vos 5 metus, po to jos turi būti sunaikinamos.

„Šios nuostatos pasmerkia pasveikusius nuo onkologinių ligų vaikus ateityje sukūrusius šeimas likti bevaikiais. Ar jaunas suaugęs norėdamas neprarasti galimybės turėti vaikų, turės skubėti tai padaryti kuo greičiau? Dažnai onkologinė liga yra gydoma ne vienerius metus, po gydymo turi praeiti tam tikras laiko tarpas, kol išgijusio žmogaus sveikatos būklė leidžia susilaukti vaikų“, – aiškino asociacijos „Paguoda“ direktorė Daiva Žaromskienė.

„Modernių diagnostikos metodų taikymas, o tiksliau genetinė diagnostika iki implantacijos padėtų šeimoms, kuriose vienas iš tėvų yra genetinės ligos nešiotojas, susilauktų sveikų vaikų. Nesuprantama, kodėl įstatymo projekte tai draudžiama“, – sako Huntingtono asociacijos prezidentė Živilė Navikienė.

Onkologinėmis bei paveldimomis ligomis sergančiuosius vienijančios organizacijos nepitaria įstatymo projekte ribojamam sukuriamų embrionų skaičiui bei draudimui juos išsaugoti. Jei vienas iš šeimos narių – vyras ar moteris – turi vaisingumo sutrikimų, šeimai norint susilaukti vaikų didžiausia gydymo ir jo metu patiriamų fizinių bei psichologinių sunkumų našta tenka moteriai. Todėl draudimas išsaugoti embrionus žaloja moters sveikatą, kadangi moteriškoms lytinėms ląstelėms subrandinti ir išgauti kiekvieną kartą reikalinga moters hormoninė stimuliacija bei chirurginė intervencija.

Onkologinėmis bei paveldimomis ligomis sergančiuosius ir jų artimuosius vienijančios organizacijos mano, kad kaip ir kitų ligų, taip ir nevaisingumo gydymo būdus siūlyti turėtų gydytojas specialistas, o pasirinkti jiems priimtina būdą turi šeima: „Čia nėra vietos politikavimui, šis sprendimas turi būti priimtas šeimoje, konsultuojantis su gydytoju. Šeimos, kurios pasitiki inovacijomis, pažangia medicina ir šioje srityje dirbančiais specialistais, demokratinėje valstybėje turi turėti galimybę rinktis ir pasinaudoti inovatyviais gydymo būdais be dirbtinų suvaržymų. Įstatymo projektas turi būti iš esmės gydytojų specialistų taisydamas.“